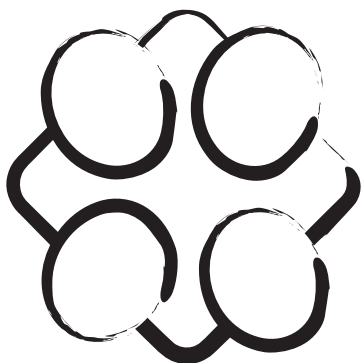

 Folkekirke og Religionsmøde
Årsberetning 2012

Stiftssamarbejdet Folkekirke og Religionsmødes (F&R) formål er med udgangspunkt i evangeliets forkyndelse at styrke folkekirkens møde med andre religioner og livstydninger

Formanden har ordet...

Fra systemtro til troen som livsfortolkning

Af formand Annette Brounbjerg Bennedsgaard

En folkekirke, der både vil og kan finde ressourcer til religionsmøde

Med denne årsrapport kan du naturligvis få et indtryk af F&R's arbejdsfelter i 2012. Men bid også mærke i, hvordan vi på bare et årti, har formået at flytte os som folkekirke. Se hvordan, der er skabt et bredt netværk og kontakt til nøglepersoner i de muslimske miljøer i Danmark og til mennesker, der hører hjemme i samtidens alternative spiritualitet; en kontaktflade som ganske enkelt ikke fandtes, da F&R blev etableret i 2002. Bemærk ligeledes hvordan et hav af nøgleaktører i folkekirken har fået en langt større erfaring på religionsmødeområdet, og at der er opbygget et nationalt netværk med gensidig inspiration og en øget kompetence på baggrund af bl.a. efteruddannelse og nyetablerede læringsnetværk. Den opmærksomme læser vil se, at F&R's arbejdsfelter på visse områder forandrer sig i takt med, at folkekirken lokalt i stigende grad arbejder vedvarende og fokuseret med religionsmøde.

Systemglad tro

I de gode gamle dage kunne man sætte hinanden i præcise bokse; der var os kristne, og så var der muslimer, jøder og nogle, vi kaldte nyreligiøse. Bortset fra de nyreligiøse kunne man stort set regne med, at vi hver især blev ved vores tro, som vi havde arvet fra vores forældre. Forudsætningen var klar, et menneske holder sig til et gennemtænkt religiøst system. Og religiøse frontfigurer stod på mål for vores tros lære, vores dogmatik og indbyggede verdenssyn. I mange år har vi i folkekirken indrettet os som om, det fortsat er vilkårene for tro i Danmark.

Troens vilkår forandrer sig

Men hvordan stykker en ung dansker (i alverdens farver) sin livsfortolkning sammen i dag? Og hvordan er det med alle os voksne? Hvor finder vi vitaminer til livsfortolkning, når vi søger mening, retning og veje i vores liv og relationer med familie, venner, arbejde og alt det andet? Hvem og hvad gør vi til rollemønstre, samtalepartnere eller måske endda autoriteter i vores tros- og livsforståelse?

Hvilke veje går en dansker, der vil finde en ny tro?

En undersøgelse fra 2007 med titlen "Nye muslimer i Danmark" belyser, hvordan danske konvertitter til islam finder deres identitet som muslimer. Jeg ville i forlængelse af 'den systemglade tro' have troet, at de væsentligste inspirationskilder ville være en imam, en bestemt menighed, en moske eller en bestemt teologisk skole. I stedet viser undersøgelsen, at det primært er selvstudier i koran og hadith og spredt søgning på internettet og litteratur i det hele taget, der er afgørende. I prioriteret rækkefølge er det venner, der indtager

tredje pladsen, og først herefter kommer religiøse ledere og familie ind som medspillere i dannelse af den nye identitet. Overraskende er det også, at disse nye muslimer ikke indretter sig efter de teologiske skoler. Tværtimod sammensyrer de deres egen udgave af islam med fri kreativ hånd og uden skelen til, at der dogmatisk set kan være direkte modsatte teologiske syn i de teologiske muslimske systemer, de henter inspiration fra. Selv beskriver de nye muslimer sig som søgende mennesker, der fortsat er på vej.

Troen har fælles grundvilkår i dag

Undersøgelsen om de danske konvertitter til islam afspejler en generel tendens for troens vilkår i dag. Det er en almindelig strømning blandt os danskere, uanset om vi er medlemmer af folkekirken eller ej, at vi anser det for noget positivt at være søgende, at være på vej eller at sætte spørgsmål ved troen. Det betyder på ingen måde, at troen har trange kår. Tværtimod! 72 % af alle danskere siger, at de er troende (Europæisk værdiundersøgelse, 2008). Men idealet for tro har forandret sig. Nu fordres det, at troen skal være ægte og fuld af integritet. Tro er efterspurgt som fortolkningsnøgle for identitet, retning og mening i verden. Præster, imamer og guruer kan prædike og henvise til overleveret autoritet, ligeså tosset vi vil, for hvis ikke mennesker finder det troværdigt og ægte, så vender de blot det døve øre til. For mennesker af i dag vil ikke belæres. Derimod vil mennesker gerne selvstændigt tænke og tale med, og meget gerne med kompetente religiøse folk, der har noget på hjerte. Mennesker vil gerne tage ansvar og udveksle erfaringer om tros- og livspraksis.

Øjenhøjde, autenticitet og samspil søges

Uanset hvor højt, klart og kompetent evangeliet forkyndes fra landets kirker, er der fare for, at vi slet ikke får evangeliet sat i spil som et reelt bud på tro og livstolkning for mennesker i dag. Fordi det på forhånd er afskrevet som autoritært, teologisk lirumlarum. Som et sted hvor min rolle som kirkegænger er at lytte og passivt tage imod. Studier af blandt andet Iben Krogsdal peger på, at dette også gælder medlemmer af folkekirken. Også folkekirkemedlemmer søger andre steder hen, når der er bud efter samtalefora, erfaringsudveksling og ønske om at opøve religiøse praksisformer etc. Det betyder på ingen måde, at alt er ligegyldigt. Tværtimod! Religiøse 'eksperter' med stor integritet, autenticitet og erfaring om både liv og tro er i høj kurs.

Folkekirken som relationsstation

F&R blev sat i verden i 2002 med et ønske om, at folkekirken må blive en kirke, som kan håndtere en ny situation, hvor også Danmark er præget af religiøs mangfoldighed; en kirke, der formår at pege på den kristne tro som et reelt bud på livsfortolkning for mennesker uanset baggrund i dag. En kirke, der er så forankret i den kristne tro, at der ikke er grænser for, hvor vi vil være, og hvilke relationer og former vi vil indgå i for at lade evangeliet være lys og salt ind i en verden, hvor troen er ambivalent og altid er på valg.

Folkekirken på vej i god religionsmødekondition

Siden etableringen af F&R i 2002 er der vokset rigtig meget dialogarbejde op rundt omkring i alle hjørner af folkekirken. Dengang var det stort set udelukkende engagerede enkeltpersoner, der sørgede for, at der blev etableret fora og arbejdsformer for religionsmøde i folkekirken. I dag har vi i folkekirken formået at få prioriteret flere ressourcer til religionsmødearbejde i form af funktionspræster for religionsmøde og fysiske mødesteder i flere større byer, og menighedsråd har indskrevet religionsmødet

Nordisk Religionsdialog-
konference, Vartov

Konference i Leaders for
Interreligious Understanding,
København

som fokusområde i deres vision. Stiftsudvalg sørger i mange stifter for grundlæggende inspiration, teologisk refleksion og alverdens spændende tværgående arrangementer, der skaber langt mere religionsmøde end tidligere. Siden 2009 har F&R i samarbejde med Teologisk Pædagogisk Center udviklet to nye efteruddannelse for præster, hvor fokus har været folkekirkens møde med hhv. islam og nye spirituelle strømninger. Indtil videre har 32 præster gennemgået en fire ugers efteruddannelse med fokus på religionsmøde.

Årsrapport med hang til fremtiden

Vi har netop gennemført en høringsrunde i de ni stifter, der samarbejder omkring F&R. Herigennem får vi en fantastisk pejling af alt det, der foregår rundt omkring i landet. Som det vil fremgå af årsrapporten, bidrager F&R til, at vi i folkekirken hele tiden samarbejder med hinanden og med vidt forskellige aktører, for konstant at forholde os til den virkelighed, hvor tro spiller en anden rolle end tidligere, og hvor Danmark er præget af religiøs mangfoldighed. Vi håber, at denne årsrapport giver mod og vitaminer til alle i folkekirken, der vil være med i fremtidens religionsmøde.

Annette Brounbjerg Bennedsgaard
Formand for Folkekirke og Religionsmøde

Indledning

Af generalsekretær Kåre Schelde Christensen

Med "Årsberetning 2012" ønsker vi at give et konkret indblik i F&R's arbejde og aktiviteter. 2012 blev et helt særligt år, for her kunne F&R fejre sit 10 års jubilæum. Jubilæet kulminerede med en jubilæumskonference i en helt udsolgt Landstingssal på Christiansborg, der i dagens anledning på fornem vis bar præg af den religiøse mangfoldighed, som i dag præger Danmark – og som folkekirken nu spiller en afgørende rolle i.

Vision 2018

Her ved begyndelsen af 2013 har bestyrelsen for F&R, med en veloverstået jubilæumsfejring i ryggen, sat kursen mod fremtiden. På baggrund af en etårig proces med bl.a. høring i stifterne og arbejde i bestyrelsen har bestyrelsen vedtaget F&R's Vision 2018. Med formålparagraffen som grundlag skal F&R's Vision 2018 nu sætte kursen for udvikling af det fremtidige arbejde i F&R.

Vision 2018 rummer en hovedvision, der udfyldes af fire satsningsområder. Visionen lyder således:

"Folkekirke og Religionsmøde vil **skabe rammer** for ligeværdig dialog og forpligtende sameksistens med mennesker med muslimsk og samtidsspirituelt trosbagage i Danmark.

Visionen opfyldes ved:

- at opbygge og varetage **nationale folkekirkelige relationer** til andre religioner og livstydninger samt internationale samarbejdsrelationer
- at arbejde for **flere ressourcer og relevante strukturer** til håndtering af religionsmødet i folkekirken og det danske samfund
- at udvikle **praksisorienterede læringsmiljøer**, der styrker folkekirkens engagement i religionsmødet og relevans i et samfund præget af religiøs mangfoldighed
- at fremme den **religions- og pastoralteologiske refleksion** over religionsmødet i folkekirken"

Vi håber, årsberetningen kan bringe inspiration til det videre arbejde med religionsmødet rundt omkring i alle hjørner af folkekirken. Giver Årsberetning 2012 anledning til kommentarer eller spørgsmål, er de meget velkomne.

God læselyst!

Kåre Schelde Christensen
Generalsekretær

Annette Bennedsgaard
Formand

Niels Underbjerg
Næstformand

Kåre Schelde Christensen
Generalsekretær

Jan Nilsson
Netværkskonsulent

Mogens S. Mogensen
Konsulent

Karsten Dideriksen
Kommunikationsmedarbejder

F&R's 10 års jubilæum

I 2012 kunne F&R fejre sit 10 års jubilæum. Det blev markeret med en helt udsolgt jubilæumskonference på Christiansborg samt et jubilæumsmagasin.

F&R's 10 års jubilæumskonference blev afholdt den 21. januar 2012 som en offentlig høring i Landstingssalen på Christiansborg med titlen: "Religionsmøde i Danmark – selvbesindelse, berigelse og udfordring". Høringen åbnede et unikt rum for en vedkommende og respektfuld samtale i det offentlige rum mellem repræsentanter fra forskellige religioner og livstydninger. Høringen var arrangeret i et samarbejde med formanden for Folketingets kirkeudvalg, Karen J. Klint, der i sin indledning til høringen bemærkede følgende: "Tidligere var folkekirken det kit, der bandt befolkningen sammen. Nu er religionsmødet det kit, der binder befolkningen sammen", og samtidig påpegede hun, at folkekirken, som 'storebror' i det danske religiøse landskab, gerne må gå foran.

Jubilæet blev også markeret med udgivelse af et jubilæumsmagasin i januar 2012. Magasinet blev udgivet i et samarbejde med Landsforeningen af Menighedsråd og udsendt til samtlige menighedsrådsmedlemmer i folkekirken. Magasinet præsenterede forskellige aspekter af religionsmødet, som i dag finder sted i folkekirken: her var fx reportager fra lokale aktiviteter i sognene, interviews med repræsentanter for både folkekirken, muslimer og nyåndelige miljøer, ligesom dele af F&R's eget arbejde blev præsenteret. Magasinet blev trykt i 20.000 eksemplarer og er desuden tilgængeligt på F&R's hjemmeside.

Organisatorisk udvikling i 2012

F&R's bestyrelse valgte den 28. februar 2012 Annette Brounbjerg Bennedsgaard som ny formand. Hun afløser Leif Vestergaard, der siden 2005 har stået i spidsen for F&R, og som nu ønskede at give stafetten videre. Annette B. Bennedsgaard var fra 2001 til 2011 sognepræst i Gellerup i Aarhus. Herfra medbringer hun stor erfaring med folkekirkelig religionsdialog med muslimer i sognet. På landsplan har Annette B. Bennedsgaard varetaget hvervet som formand for Kristent-Muslimsk Samtaleforum og har siden 2008 været medlem af F&R's bestyrelse og forretningsudvalg. Hun er i dag ansat som udviklingskonsulent i Kirkefondet. Da Leif Vestergaard i forbindelse med formandsskiftet også ønskede at træde ud af F&R's bestyrelse og forretningsudvalg, blev sognepræst i Rolfsted på Fyn, Birte Jacobsen, valgt som nyt medlem af forretningsudvalget. På bispemødet d. 24. oktober 2012 blev biskop Kjeld Holm udpeget til at repræsentere biskopperne i F&R's bestyrelse. Kjeld Holm afløser biskop Steen Skovsgaard i F&R's bestyrelse.

I 2012 har F&R foretaget en høring i stifterne med henblik på at identificere nye satsningsområder for F&R's videre arbejde. Arbejdet med at definere profilen for F&R's fremtidige virke forventes afsluttet på bestyrelsens første møde i 2013.

Ansatte

Generalsekretær Kåre Schelde Christensen er daglig leder af F&R. Netværkskonsulent Jan Nilsson varetager den primære kontakt til sogne og stiftsudvalg og redigerer "Magasin om Religionsmøde". Ph.d. Mogens S. Mogensen er tilknyttet F&R som ekstern konsulent til varetagelse af særlige opgaver. Karsten Dideriksen blev pr. 1. februar 2012 ansat i en studentermedarbejderstilling til at løse opgaver vedrørende information og kommunikation.

Karsten Dideriksen afløser Majbrit Billesø Jensen i denne stilling. Karsten Poulsen varetager F&R's bogholderi. Desuden har studerende på 3K-uddannelsen (Kristendom, Kultur og Kommunikation) Jakob Trøjmer været tilknyttet F&R som praktikant gennem to måneder.

Økonomi

I 2012 bevilligede Fællesfonden i Kirkeministeriet 1.313.193 kr. til F&R. Heraf var 392.000 kr. tildelt fra Omprioriteringspuljen til projektet "Folkekirkens møde med muslimer og islam i sogne og stifter". De ni medlemsstifter bidrog med i alt 243.831 kr. til dækning af halvdelen af netværkskonsulentens ansættelse. F&R modtog desuden 20.000 kr. fra Hanstedgård-fonden og en jubilæumsgave på 10.000 kr. fra Chr. P. Hansen og Hustrus Fond for Almengørende Formål.

Arbejdet i Kristent-Muslimsk Samtaleforum 2012 blev støttet af Grundtvigsk Forum (4.000 kr.), Dansk Muslimsk Union (2.000 kr.), Landsforeningen af Menighedsråd (2.000 kr.), Den katolske Kirke (5.000 kr.), Dansk Islamisk Råd (2.000 kr.), Danmission (5.000 kr.), Fyens Stift (5.000 kr.), Haderslev Stift (2.000 kr.), Roskilde Stift (5.000 kr.), Københavns Stift (5.000 kr.), Århus Stift (5.000 kr.) og Aalborg Stift (4.000 kr.).

Satsningsområdeperioder

F&R's aktiviteter i 2012 tog udgangspunkt i fire satsningsområder, som bestyrelsen har defineret og vedtaget for perioden 2011-2012. Årsberetningen er struktureret i forhold til satsningsområderne.

1. Religionsmødet lokalt – religionspædagogik, pilotprojekter og netværk
2. Uddannelse vedr. religionsmøde og religionsteologiske studier
3. Religionsmødet på nationalt plan
4. Formidling vedr. religionsmødet i Danmark

1. Religionsmødet lokalt

Sognelæringsnetværk

F&R startede i efteråret 2012 et nyt sognelæringsnetværk-forløb, der særligt fokuserer på folkekirkens lokale møde med muslimer. Forløbet strækker sig over 2 1/2 år, hvor de deltagende sogne gennem faglige input og sparring med andre sogne får mulighed for at udvikle aktiviteter og mødeformer, som kan anvendes i sognenes egen hverdag.

Der deltager i alt ti sogne i netværket, som er fordelt på to landsdelsnetværk: et for Jylland og et for øerne med fem sogne i hver. Som det første konkrete projekt skal sognene i sognelæringsnetværket etablere en 'lytterunde' blandt sognets muslimer for på den måde at skabe gode relationer til de lokale muslimer og for at blive klogere på muslimernes ønsker og forventninger til den lokale kirke og lokalsamfundet. På baggrund af lytterunderne vil sognene på de kommende samlinger få inspiration til og give hinanden sparring på lokale aktiviteter, hvad mødet med muslimer angår.

Det er menighedsrådene i de enkelte sogne, som har tilmeldt sognet til at deltage i netværket. Der deltager to personer fra hvert sogn, hvoraf mindst den ene er lægperson. Netværket mødes i alt fire gange. Derudover er der en ekskursion til Sverige i foråret 2013.

Samling i Sognelæringsnetværk Jylland, Nørremarkskirken i Vejle

Hare Krishna, Vanløse

Fagligt netværk "Folkekirkens møde med nyåndeligheden"

I august 2010 blev netværket "Folkekirkens møde med nyåndeligheden" etableret. Netværket består af 12 ressourcpersoner med tilknytning til folkekirken og har til formål at kvalificere og styrke folkekirkens møde med nye spirituelle strømninger gennem teologisk refleksion og udvikling af kirkens praksisformer for dette religionsmøde. Netværket faciliteres af F&R i samarbejde med Teologisk Pædagogisk Center og Areopagos og mødes to gange om året i Løgumkloster.

I 2012 var netværket samlet to gange og behandlede emnerne "Åndelig dannelse og pastoral uddannelse" samt påbegyndte et toårigt artikelskrivningsprojekt, der har fået arbejdstitlen: "Hvad er i vores egen tradition vigtigt at drage frem indenfor teologi, praksisformer, liturgi m.v., i forhold til mødet med nyåndeligheden?". I netværkets arbejde deltager:

Anette Foged Schultz, pilgrimspræst (orlov fra august 2012 - august 2013)
Benedikte Tønsberg, sognepræst og medlem af F&R's bestyrelse
Elmo Due, lektor ved Pastoralseminariet i København (facilitator)
Jesper Nymann Madsen, lektor v. Marselisborg Gymnasium (udtrådt af netværket ultimo 2012)
Jette Dahl, stiftspræst for åndeligt søgende, Ribe Stift
Kåre Schelde Christensen, generalsekretær for F&R (facilitator)
Lars Buch Viftrup, sognepræst og redaktør af magasinet IKON
Lars Mollerup-Degn, landsleder for Areopagos (facilitator)
Lene Højholt, sognepræst
Ole Skjerbæk Madsen, missionspræst hos Areopagos
Peter Ruge, konsulent og coach
Signe Malene Berg, natkirkepræst

Fagligt netværk: "Folkekirkens møde med muslimer og islam"

F&R's faglige netværk vedr. folkekirkens møde med muslimer og islam består af 12 personer, som på forskellige vis arbejder med mødet med muslimer i en folkekirkelig sammenhæng. Netværket er et samarbejde mellem F&R og Teologisk Pædagogisk Center i Løgumkloster. Arbejdet i netværket er en blanding af oplæg og inspiration ved eksterne ressourcpersoner og deltagernes præsentation af eget arbejde og egne projekter. Formålet med netværket er at give rum for teologisk refleksion samt udvikling af lokale praksisformer for folkekirkens møde med muslimer.

Netværket har i 2012 været samlet to gange: den 27.-28. april med temaet "Europæisk islam" og den 5.-6. oktober med temaet "Moderne islamfortolkninger". På begge samlinger har der som en del af programmet været oplæg ved og samtale med danske muslimer. I netværkets arbejde deltager:

Arngeir Langås, koordinator, Mission Afrika
Christa Lund Herum, mødesekretær og informationsmedarbejder, Danmission
Ebbe Elm, sognepræst, Århus Stift
Jan Nilsson, netværkskonsulent, F&R (facilitator)
Jens Lind Andersen, sogne- og indvandrerpræst, Mødestedet Amager
Jesper Hougaard Larsen, leder af Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde i Odense (udtrådt ultimo 2012)
Jonna Dalsgaard, stiftspræst for mission, Københavns Stift
Karin Vestergaard, sognepræst, Viborg Stift

Imran bin Munir,
Islamnetværk

Karina Dahlmann, sognepræst, Haderslev Stift
Kirsten Jørgensen, sognepræst, Fyens Stift (udtrådt ultimo 2012)
Kristina Løvenstrøm, Fyens Stift
Povl Götke, lektor, Teologisk Pædagogisk Center (facilitator)

Relationer til stifter

F&R's kontakt til stifterne er først og fremmest sikret gennem bestyrelsens sammensætning, hvor biskopper eller stiftsråd for de deltagende stifter udpeger to repræsentanter fra hvert stift. Bestyrelsesmedlemmerne varetager stifternes interesser og er ansvarlige for gensidig formidling og information.

Netværkskonsulenten har afholdt møde med stiftsudvalget for Folkekirke og Religionsmøde i Københavns Stift den 26. januar; stiftsudvalget for Folkekirke og Religionsmøde i Lolland-Falsters Stift den 22. marts; stiftsudvalget for Folkekirke og Religionsmøde i Aalborg Stift den 5. september samt stiftsudvalget vedr. mellemkirkelige relationer og religionsmøde i Roskilde Stift den 14. november. Møderne i stiftsudvalgene har givet anledning til gensidig orientering om både F&R's arbejde og aktiviteter i stifterne.

Generalsekretæren holdt oplæg den 10. maj for stiftsudvalget for Folkekirke og Religionsmøde i Københavns Stift i forbindelse med udvalgets visionsdrøftelse.

Netværkskonsulenten deltog den 2. oktober i et forberedende møde sammen med kirkerne på Vesterbro og Mødestedet på Vesterbro (Danmission) vedr. planlægningen af en lytterunde blandt muslimer i lokalområdet. Netværkskonsulenten deltog i mødet for at give input til processen og for at samle viden og erfaringer til senere brug for F&R.

2. Uddannelse og religionsteologiske studier

16 præster har gennemført ny efteruddannelse

16 præster har siden marts 2011 gennemført en fire ugers efteruddannelse i "Folkekirkens møde med østlige religioner og nye spirituelle strømninger". Kurset har haft fokus på de særlige pastoral- og religionsteologiske problemstillinger, der opstår i folkekirkens møde med østlige religioner og nye spirituelle strømninger. Gennem bl.a. besøg og lytterunde i nyåndelige miljøer i Danmark, har kursisterne arbejdet med at analysere, hvilken udfordring folkekirken står overfor i denne kontekst.

På kursets sidste modul arbejdede kursisterne med, hvordan folkekirken helt konkret gennem gudstjeneste, åndelig vejledning, begravelsessamtaler, pilgrimsvandring osv. kan blive en relevant og tydelig stemme for mennesker, der er åndeligt søgende. Kurset blev arrangeret i samarbejde med Teologisk Pædagogisk Center.

Religionsteologisk Forum

Religionsteologisk Forum består af en række personer, der på forskellig vis arbejder med religionsmøde i Danmark. Religionsteologisk Forum arbejder med de særlige teologiske spørgsmål, som mødet med mennesker med anden tro stiller os overfor. Deltagerne arbejder i kirker, på universiteter eller i organisationer, hvor religionsmødet er på dagsordenen. Religionsteologisk Forum faciliteres i samarbejde med Center for

Præster besøger buddhisttempel i Tilst

Samtidsreligion (Aarhus Universitet) og Dansk Missionsråd. Desværre har vi oplevet en vigende deltagelse i forummets møder, hvilket resulterede i, at mødet i november 2012 blev aflyst. I 2012 har Religionsteologisk Forum derfor kun behandlet et emne: "Hvad er sekterisme?" ved sognepræst og tidl. medlem af Moonbevægelsen Martin Herbst.

Leaders for Interreligious Understanding

F&R var i 2012 partner sammen med Danmission og Muslimer i Dialog på dialogprojektet *Leaders for Interreligious Understanding* (LIU). Ud over de danske partnere indgår der partnere fra Egypten, Libanon og Syrien. Dialogprojektet er målrettet yngre ledere (ca. 30-45 år) fra de fire lande, som mødes til alt tre konferencer, hvoraf de to blev afholdt i 2012, hhv. i marts i København og i juni i Libanon. Mellem konferencerne gennemfører deltagerne et e-learningforløb. Ti danskere (både kristne og muslimer) har deltaget i projektet i 2012. LIU er støttet af Det Arabiske Initiativ under Udenrigsministeriet.

3. Religionsmøde på nationalt plan

Aktiviteterne inden for dette satsningsområde er centreret omkring arbejdet i Kristent-Muslimsk Samtaleforum (KMS), som har eksisteret siden 2006. KMS ledes af en styregruppe med fem kristne og fem muslimske medlemmer. Sekretariatsfunktionen for KMS varetages af F&R.

KMS' formål er at fremme den fælles religionssamtale og værne om og bidrage til udviklingen af det danske samfund som et demokratisk og inkluderende samfund. KMS søger at styrke relationerne og fremme dialogen mellem muslimske og kristne ledere på nationalt plan. I netværket adresserer man i fællesskab emner af samfundsmæssig, kulturel og religiøs karakter.

Konference for kristne og muslimske ledere 2012

Konference for kristne og muslimske ledere i Danmark 2012 blev afholdt den 16.-17. november i Brorsons Kirke på Nørrebro i København. Konferencen var planlagt og gennemført af den styregruppe, der blev nedsat på sidste års lederkonference i KMS. Styregruppen bestod af Stine Høxbroe (formand), Kirsten Münster (næstformand), Sami Küçükakin, Erling Tiedemann, Haleema Uppal, Holger Lam, Gina al-Farra, Karina Dahlmann, Marianne Larsen og Safia Aoude.

Deltagere: Konferencens officielle del blev afholdt lørdag d. 17. november, og 37 kristne og muslimske ledere deltog. Fra kristen side deltog tre biskopper fra folkekirken samt præster og organisationsledere fra forskellige kirkesamfund. Fra muslimsk side deltog fem imamer samt repræsentanter for en række muslimske organisationer.

Tema og program: Temaet for lederkonferencen var "Ny religionslov i Danmark? – vilkår og rammer for trossamfundenes virke". Temaet tog afsæt i, at regeringen nu har iværksat et arbejde med en ny styrelseslov for folkekirken (opfyldelse af grundlovens § 66). I forlængelse heraf er det naturligt at debattere, om der også bør laves en samlet lovgivning for andre trossamfund, dvs. en opfyldelse af grundlovens § 69 ("De fra folkekirken afvigende trossamfunds forhold ordnes nærmere ved lov"). Den debat blev der sagligt og engageret taget hul på gennem oplæg ved bl.a. professor Lisbet Christoffersen og cand.jur. Rahimullah Mojaddedi samt en paneldebat om grundlovens § 69.

Formand for Folketingets kirkeudvalg, Karen J. Klint (S), fra Konference for kristne og muslimske ledere i Danmark 2012

Jørgen Skov Sørensen og Rahimullah Mojaddedi fra studiedagen ved KMS-konferencen.

I lighed med tidligere år blev konferencen indledt med en åben studiedag. Den blev afholdt fredag d. 16. november i Alexandersalen på Københavns Universitet under temaet "Staten – garant eller trussel for trossamfundenes frihed?". Rapport fra konferencen kan læses på religionsmoede.dk.

Rapport om "Teologisk uddannelse i islam i Danmark"

Som opfølgning på "Konference for kristne og muslimske ledere i Danmark 2011", hvor temaet var "Teologisk uddannelse i Danmark", er der blevet udarbejdet en rapport med titlen: Teologisk uddannelse i islam i Danmark – indledende behovs- og interessentundersøgelse blandt udvalgte grupper i det danske samfund med perspektivering til teologisk uddannelse i kristendom. Rapporten kortlægger behovet for en teologisk uddannelse i islam i Danmark og undersøger forskellige modeller for, hvordan en sådan uddannelse kan foregå. Rapporten er bl.a. blevet til på baggrund af interviews med repræsentanter for muslimske foreninger, hospitalsvæsenet, Kriminalforsorgen, folkekirken m.v. Rapporten kan læses på religionsmode.dk.

4. Formidling vedr. religionsmøde i Danmark

Nyt "Magasin om Religionsmøde"

F&R lancerede maj 2012 et nyt *Magasin om Religionsmøde*, der skal udkomme to gange om året. Formålet med magasinet er med et praktisk teologisk sigte at opsamle og viderefremidle viden om og erfaringer med folkekirkens møde med andre religioner og livstydninger. Magasinet er et online magasin, som kan læses på F&R's hjemmeside, og som gratis tilsendes abonnenter pr. e-mail. Der er i 2012 udgivet to numre; et i maj og et i december hver med fire artikler fra eksterne skribenter. Netværkskonsulenten er redaktør af magasinet.

Magasinet havde ved udgangen af 2012 ca. 130 abonnenter. Magasinet kan læses her: www.religionsmoede.dk/magasin.

Forskningsresultater om religion og spiritualitet

F&R har udarbejdet en rapport med en oversigt over nogle af de vigtigste danske forskningsresultater inden for religion og spiritualitet i Danmark i dag. Målsætningen er, at oversigten kan være med til at bringe den store ressource af viden, der allerede findes på området, i spil – også i en folkekirkelig sammenhæng. En viden, som vi håber på, kan være med til at kvalificere forståelsen og mødet mellem forskellige religioner og religiøse strømninger i Danmark i dag. Rapporten kan downloades på religionsmoede.dk.

Pastoralseminariet i København

De kirkelige organisationer på Diakonissestiftelsen arrangerer to gange om året "Organisationernes Dag", hvor de studerende fra Pastoralseminariet i København deltager. Arrangementet er med til at øge de studerendes kendskab til de frie folkekirkelige organisationer og institutioner. F&R deltager i Organisationernes Dag og fortæller her om F&R's arbejde og generelt om erfaringer med religionsmøde i folkekirken.

Magasin om Religionsmøde

Internationale relationer

Nordisk Religionsdialogkonference på Vartov

F&R var den 28.-30. august 2012 vært for Nordisk Religionsdialogkonference, som blev afholdt for tredje gang. Konferencen foregik på Vartov i København og samlede 40 deltagere fra Danmark, Norge, Sverige og Finland samt en gæst fra Tyskland. Deltagerne var alle personer, som på forskellig vis er engageret i religionsdialog i kirkerne i de nordiske lande.

Emnet for konferencen var "Det multikulturelle samfund" og blev belyst både samfundsfagligt og ud fra en kristen og en muslimsk vinkel. Deltagerne besøgte endvidere Københavns Private Gymnasium, som hovedsagligt har elever med tyrkisk muslimsk baggrund, og Rigshospitalet med oplæg ved en af hospitalspræsterne og lederen af etnisk ressource team, der også er imam. På konferencens sidste dag hørte deltagerne om Københavns Kommunes "Mangfoldighedsprojekt".

Konferencerne fungerer som en rigtig god platform for erfaringsudveksling i en nordisk kontekst og afholdes næste gang primo 2014 i Stockholm.

European Council for Religious Leaders

'European Council for Religious Leaders' (ECRL) holdt møde i Sarajevo den 8.-10. maj 2012 og fra Danmark deltog biskop Elisabeth Dons Christensen. Temaet for mødet, som samlede ca. 50 deltagere, var "Living together in Diversity in Europe".

Biskop Elisabeth Dons Christensen udtaler efter mødet: "Vi skal lære at respektere og forstå anderledes troende og tænkende. Det er nødvendigt, at vi i eget hus gør det, som vi ønsker, andre skal gøre. Og netop derfor er et møde som dette, hvor vi mødes i fælles anstrengelse for at forstå, hvad der rører sig både i det andet menneske og i dennes religiøse ståsted, uendelig vigtigt, for derfra udgår også en forståelse for, at alle andre ikke er ens fjender, selv om de gebærder sig, klæder sig, lever og beder anderledes end vi selv." ECRL samles en gang om året.

Møde med den tyrkiske religionsminister

President of Religious Affairs of the Republic of Turkey, dr. Görmez, var i april på besøg i Danmark. F&R var i den forbindelse inviteret til en samtale, hvor generalsekretæren og netværkskonsulenten deltog. Dr. Görmez ønskede særligt at drøfte uddannelse af fremtidige imamer, der skal virke i Danmark, som en opfølgning på drøftelserne om samme emne i Kristent-Muslimsk Samtaleforum. Dr. Görmetz understregede stærkt nødvendigheden af dialog mellem kristne og muslimer og bakkede op om dialogen i Danmark. Under sit besøg i Danmark afholdt dr. Görmez desuden møde med biskop Peter Fischer-Møller og Minister for Ligestilling og Kirke Manu Sareen.

Journées d'Arras

Den 29. maj-2. juni deltog generalsekretæren i en konference i netværket Journées d'Arras i Puidoux i Schweiz. Journées d'Arras er et europæisk og økumenisk netværk for personer, der arbejder med kirkelig islamdialog i Europa. I 2013 mødes netværket Journées d'Arras i Bulgarien.

Nordisk Religionsdialogkonference, Vartov

Høring om religionsmødet i anledning af F&R's 10 års jubilæum, Landstingssalen, Christiansborg

F&R's bestyrelse

Bestyrelsen har i overensstemmelse med F&R's vedtægter holdt fire bestyrelsesmøder i 2012. På møderne er der afsat tid til tematiske oplæg og drøftelser vedr. religionsmødet, og følgende emner har været behandlet i bestyrelsen i 2012:

- Drøftelse af Svenska kyrkans debatoplæg/bog om religionsteologi: "Sann mot sig själv – öppen mot andra. Samtal om religionsteologi i Svenska kyrkan".
- Drøftelse af metoden 'lytterunde' på baggrund af 16 præsters/kursisters lytterunde i miljøer inspireret af nye spiritualiteter i København. Lytterunden blev gennemført i forbindelse med efteruddannelsen "Folkekirkens møde med østlige religioner og nye spirituelle strømninger".
- Drøftelse af rapporten "Teologisk uddannelse i islam i Danmark – indledende behovs- og interessentundersøgelse blandt udvalgte grupper i det danske samfund med perspektivering til teologisk uddannelse i kristendom".
- Drøftelse på baggrund af oplæg ved netværkskonsulent Jan Nilsson: "Hvordan kan F&R videreudvikle og inspirere til folkekirkens lokale religionsmødearbejde?".

F&R's bestyrelse (pr. 18. februar 2013)

Stiftssamarbejdet "Folkekirke og Religionsmøde" er et samarbejde mellem stiftsøvrighederne i følgende ni stifter: Fyens, Haderslev, Københavns, Lolland-Falsters, Ribe, Roskilde, Viborg, Aalborg og Århus. Stiftssamarbejdet blev etableret den 14. januar 2002. De deltagende stifter udpeger hver to medlemmer til F&R's bestyrelse. Desuden udpeger biskopperne af deres midte en repræsentant til bestyrelsen.

Annette Brounbjerg Bennedsgaard, udviklingskonsulent (formand, Århus Stift)

Niels Underbjerg, stiftspræst (næstformand, Københavns Stift)

Christian Bach Iversen, fhv. lærer (kasserer, Viborg Stift)

Kirsten Münster, sognepræst (sekretær, Haderslev Stift)

Birte Jacobsen, sognepræst (FU-medlem, Fyens Stift)

Benedicte Tønsberg, sognepræst (Aalborg Stift)

Dorte Hedegaard, studenterpræst (Lolland-Falsters Stift)

Elizabeth Padillo Olesen, Tværkulturel medarbejder i Kolding Provsti (Haderslev Stift)

Heinrich Wichmann Pedersen, sognepræst (Ribe Stift)

Jesper Hougaard Larsen, Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde i Odense (Fyens Stift)

Karin Elisabeth Vestergaard, sognepræst (Viborg Stift)

Kjeld Holm, biskop (Repræsentant for biskopperne)

Michael Krogstrup Nissen, sognepræst (Københavns Stift)

Michael Ravnholt Westh, sognepræst (Roskilde Stift)

Poul Erik Kammersgaard, sognepræst (Ribe Stift)

Poul Jørgen Raagart, ingeniør (Roskilde Stift)

Tom Friis, sognepræst (Lolland-Falsters Stift)

Repræsentant for Aalborg Stift, pt. vakant

Afgåede bestyrelsesmedlemmer:

Karen Togsverd Hansen, sognepræst (Viborg Stift)

Mette B. Behrndtz, sognepræst (Aalborg Stift)

Mogens Thams, sognepræst (Ribe Stift)

Steen Skovsgaard, biskop (Repræsentant for biskopperne)

Kirkeminister Manu Sareen (R), F&R's 10 års jubilæum, Christiansborg

Folkekirke og Religionsmøde

Peter Bangs Vej 1D
2000 Frederiksberg
mail@religionsmoede.dk
www.religionsmoede.dk

Formand:

Annette Brounbjerg Bennedsgaard

Generalsekretær:

Kåre Schelde Christensen